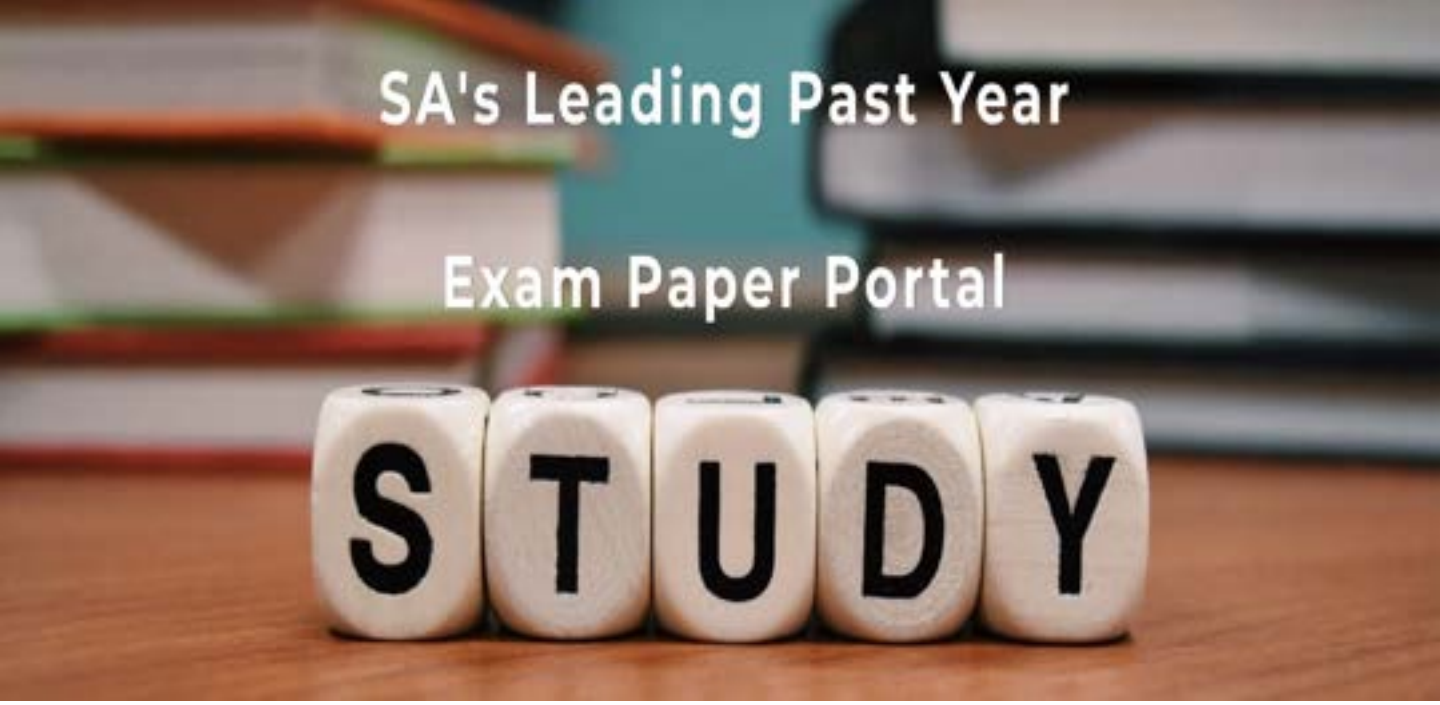

You have Downloaded, yet Another Great Resource to assist you with your Studies ☺

Thank You for Supporting SA Exam Papers

Your Leading Past Year Exam Paper Resource Portal

Visit us @ www.saexampapers.co.za

SA EXAM PAPERS

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

SENIORSERTIFIKAAT-EKSAMEN/
NASIONALE SENIORSERTIFIKAAT-EKSAMEN

REKENINGKUNDE

2019

NASIENRIGLYNE

PUNTE: 300

NASIENRIGLYNE:

1. Strafpunte vir vreemde items is slegs van toepassing indien 'n kandidaat nie punte op 'n ander plek in die vraag vir daardie item verloor het nie (geen vreemde-item-strafpunte vir misplaaste items nie). Geen dubbelpenalisering toegepas nie.
2. Strafpunte vir plasing of swak aanbieding (bv. besonderhede) is slegs van toepassing indien die kandidaat punte vir die bedrae vir daardie item verdien het.
3. Volpunte vir korrekte antwoord. Indien die antwoord foutief is, merk die bewerkings wat voorsien is.
4. Indien 'n vooraansuiweringsyfer as 'n finale syfer getoon word, ken die bewerkingspunt toe vir daardie syfer (nie die metodepunt vir die antwoord nie). Let wel: As syfers aangedui in memo vir komponente of bewerkings, dra hierdie nie die metode punt van die finale antwoord ook nie.
5. Tensy anders getoon, moet die positiewe of negatiewe effek van enige syfer in ag geneem word om die punt toe te ken. Indien geen + of – teken of hakie voorsien is nie, aanvaar dat die syfer positief is.
6. Waar aangedui word, ken deelpunte toe om die kwaliteit van antwoorde van kandidate te differensieer.
7. Hierdie memorandum is nie vir verspreiding in die publiek nie' omdat sekere items dalk verkeerd gehanteer is. Aanpassings is gemaak a.g.v. sekere vrae
8. Waar strafpunte toegepas word, kan die punte vir daardie afdeling van die vraag nie as 'n negatiewe syfer getoon word nie. Waar metodepunte toegeken word vir bewerking, moet die nasiener die redelikheid van die bewerking ondersoek voor die punt toegeken word.
9. Waar metodepunte toegeken word vir bewerking, moet die nasiener die redelikheid van die bewerking ondersoek voor die punt toegeken word.
10. 'Bewerking' beteken kontroleer bewerking. 'Een deel korrek' beteken bewerking en een deel korrek. Let wel: kontroleer bewerking moet +, -, x, ÷, wees of per memo.
11. In bewerkings, moet nie punte toeken nie vir bewerking as teller en noemer omgeruil is – hierdie is ook van toepassing op verhoudings.
12. Met die toekenning van metodepunte, maak seker dat kandidate nie volpunte kry vir enige vir enige item wat foutief is nie, ten minste gedeeltelik. Dui aan met 'n ☒.
13. Wees bedag daarop dat party kandidate geldige alternatiewe buite die memorandum verskaf.
14. Kodes: f = vreemde item; p = plasing/aanbieding.

Hierdie nasienriglyne bestaan uit 15 bladsye.

Kopiereg voorbehou

VRAAG 1

1.1

1.1.1	Waar ✓	
1.1.2	Waar ✓	
1.1.3	Onwaar ✓	
1.1.4	Waar ✓	

4

1.2 **Bereken die bedrag ontvangbaar of betaalbaar aan SAID vir BTW op 30 April 2019.**

Sien slegs een reël na. Mag nie tekens meng nie. Kontroleer kandidate se antwoorde. Ken hoogste punt toe.

✓ ✓ ✓ ✓✓ ✓✓ ✓✓ ☑ Een deel korrek

15 890 – 1 470 + 3 075 – 1 305 - 33 600 + 51 750 = 34 340
224 000 x 15%

OF

- 15 890 + 1 470 - 3 075 + 1 305 + 33 600 - 51 750 = - 34 340

Sien slegs een "rekening"/bewerking na. Kontroleer kandidate se antwoorde. Ken hoogste punt toe. Items gemerk * mag aan die teenoorgestelde kant in hakies getoon word.

BTW KONTROLE	
33 600	15 890
*1 305	51 750
*1 470	*3 075
34 340	
70 715	70 715

BTW KONTROLE	
15 890	33 600
51 750	*1 305
*3 075	*1 470
	34 340
70 715	70 715

Ontvangbaar/Betaalbaar: Betaalbaar✓ Moet nie Ontvangbaar aanvaar nie (ongeag bewerking)

11

1.3 BANKVERSOENING

1.3.1 Bereken die korrekte Bankrekeningsaldo op 31 Mei 2019.

Voorlopige Banksaldo	**R19 400**
Tjek. 654	+ 2 350 ✓
Diefstal van kontant	– 31 560✓✓
Bankkoste	– 1 060✓
Rente inkomste	+313✓
Regstelling op EFO twee punte of 0	+ 900 ✓✓ 6 578 – 5 678
Korrekte Banksaldo	– 9 657 ☑ Een deel korrek

Aanvaar alternatiewe aanbieding soos Bankrekening of Ontvangs en Betalingskolomme

-1 Vreemde items, maks-2 as punt verdien in BVS

KOJ:
2 350 + 313 + 900 = 3 563

KBJ:
31 580 + 1 060 = 32 620

Banksaldo:
19 400+ 3 563 – 32 620
= (9 657)

Gunstig/Ongunstig: Ongunstig ☑Sien berekeninge hierbo

9

1.3.2 Bankversoeningstaat op 31 Mei 2019

As kandidate die EEN kolom metode gebruik en met Grootboekrekening, sal + en – tekens omruil

	Alternatief	DEBIET	KREDIET
Saldo soos per Bankstaat	(2 700)	2 700☑ Balanseersyfer	
Uitstaande deposito	21 343		21 343✓
Uitstaande tjeks:			
705	(9 450)	9 450✓	
797	(14 350)	14 350✓	
Debiteer deposito foutief gekrediteer	(4 500)	4 500✓✓	
Saldo volgens Bankrekening	(9 657)		9 657☑ Sien 1.3.1
-1 vreemde items, maks -2 as punte verdien is in bankberekeninge hierbo		31 000	31 000

7

1.3.3 Noem TWEE interne beheermaatreëls wat die onderneming kan gebruik om te verseker dat dit nie weer in die toekoms sal gebeur nie.

Moontlike antwoorde vir twee punte:✓✓ ✓✓Deelpunte vir gedeeltelik korrekte antwoord

- Moedig debiteure aan om EFO en internet betalings te gebruik.
- Kry ander mense om sake rondom kontant te hanteer (Verdeling van pligte/Roteer van pligte (ook vir twee punte)
- SMS kennisgewing van bank vir alle transaksies.
- Gebruik sekuriteitsmaatskappye om kontant te kollekteer/vervoer
- Kontroleer depositos daagliks/ Kontroleer depositos teen kwitansies

4

TOTALE PUNTE
35

VRAAG 2

2.1

2.1.1	EIEU✓
2.1.2	Deurlopend ✓
2.1.3	Uitgawe ✓

3

2.2 PHOTO-FIX HANDELAARS

2.2.1 Bereken:

Waarde van eindvoorraad van kameras

435 500 145 000
(6 x 5 500) (70 x 5 750) (10 x R4 000) (25 x 4 200)
33 000 + 402 500 + 40 000 + 105 000
✓✓ ✓✓ ✓✓ ✓✓
= 580 500 ☑ Een deel korrek

OF: ***Deur gebruik te maak van KvV om voorraad te bereken***
een punt een punt een punt
110 000 + 1 104 000 + 1 380 000 – 2 013 500
(77 000 + 977 500 + 560 000 + 399 000)
twee punt een punt een punt een punt
= 580 500
een metode punt

9

2.2.2 Waarde van eindvoorraad van fotorame

115 200 twee punte
110 700 drie punte
7 200 ✓ + 108 000 ✓– 4 500 ✓ x 80✓ = 11 808 ☑ Een deel korrek; indien met 80 vermenigvuldig
60 ✓ + 720 ✓ – 30✓
750 drie punte
R147,60 ses punte

8

2.2.3 Die eienaar vermoed dat fotorame gesteel word. Verskaf 'n berekening om sy vermoedens te staaf.

93 drie punt
✓✓ ✓ ✓ ☑ Een deel korrek
750 - 657 – 80 = 13
(60 + 720 – 30)

Een punt as foutief
maar 60,720 of -30 getoon

5

2.2.4 **Tom oorweeg dit om 'n assistent teen 'n loon van R3 500 per maand aan te stel om die voorraad fotorame te beheer. Verduidelik waarom dit NIE 'n goeie idee is NIE. Verskaf TWEE punte met syfers/berekeninge.**

Nota: Verduideliking kan verskil afhangende van syfers hierbo bereken in 2.2.2 en 2.2.3

	Verduideliking ✓ ✓	**Syfers** ✓✓ ✓✓
Punt 1	Dit is nie die moeite werd om 'n assistent aan te stel nie **OF** Lone is aansienlik meer as die koste van verlore items	Lone een punt R42 000 p j / R 3 500 p m Koste van vermiste eenhede : een punt 13 x R147,60 = R1 918,80 sien 2.2.2/2.2.3 hierbo (kan eenheidskoste gebruik)
Punt 2	Die vermiste items is relatief nie- beduidend **OF** Vermiste eenhede is 'n baie klein % van eenhede beskikbaar	Vermiste eenhede = 13 een punt sien 2.2.3 hierbo Eenhede beskikbaar = 750 een punt sien 2.2.2 hierbo % vermis = Minder as 2% twee punte **OF:** Eenhede verkoop p j = 657 een punt Eenhede verkoop per dag = 1,8 of 2 een punt

6

2.3 **BESTUUR VAN VOORRADE**

Produk	**Probleem** Probleem ✓ ✓ ✓ Syfers ✓ ✓ ✓	**Oplossing** ✓ ✓ ✓
Kaste	Hoë terugsendings, 500 **OF** 500/1 800 (27,7%) **OF** 1 000 kaste word vermis	Moontlike skuif na ander verskaffer Verseker hoë kwaliteit bestel Bestel volgens klante se spesifikasies Kontroleer kwaliteit voordat vooraad afgelewer aanvaar word Verbeter sekuriteit
Tafels	Geld verdwyn: R40 000 (510 000/470 000) **OF** 20 tafels word vermis Kredietverkope baie meer as kontantverkope (likiditeit kwessies) 2 400/600 of 1 800 eenhede 2 400/ 3 000 (80%) 600/3 000 (20%)	Verdeling van pligte / deponeer van geld Verbeter fisiese sekuriteit Moedig kontantverkope aan deur aansporings soos kontantkorting te gee
Stoele	Stadige verkoopitem/ hoë voorraadsyfers (1 300 en 2 950) Aankope baie hoër as verkope (6 000/4 350)	Verander na 'n ander tipe stoel. Adverteer meer om verkope te verhoog Koop voorraad volgens verkope aan. Verminder winsopslag %

9

TOTALE PUNTE
40

VRAAG 3

3.1

3.1.1	Indirekte	✓
3.1.2	Verkoop- en verspreiding	✓
3.1.3	Vaste	✓
3.1.4	Direkte materiaal	✓

4

3.2.1 **Bereken: Die waarde van die slotvoorraad deur die eerste-in-eerste-uit-voorraadwaardasiemetode te gebruik**

930 x 90 = 83 700 ✓
265 ☑ x 80 ✓ = 21 200 ☑* 104 900 ☑* Een deel korrek
1 195 – 930 drie punte

5

Bereken: Direkte materiaalkoste
(390 000 +198 400 + 83 700) een punt
59 800 + 672 100 – 104 900 = 627 000
✓ ✓ ☑ sien hierbo ☑ Een deel korrek

4

3.2.2 **Fabrieksbokoste**

TOTAAL o/b	**84 330**	
Versekering (31 200 x 60%)	18 720	✓☑*
Huuruitgawe (114 000 x $^{5}/_{8}$)	71 250	✓☑*
Water en elektrisiteit (7 110 ✓ x $^{50}/_{15}$ ✓) Een punt vir 474 / 3 555 as finale antwoord	23 700	✓
*Een deel korrek	198 000	☑*

8

3.2.3 **Verskaf bewyse (syfers) om sy bekommernis te regverdig. In elke geval, gee ook 'n moontlike rede vir die toename in ELKE eenheidskoste, buiten gewone inflasie.**

BEWYSE syfer ✓ ✓	**REDE** ✓✓ ✓✓
Totale vaste koste per eenheid Toegeneem met R8 per eenheid (22%) (van R36 tot R44)	Verandering in ekonomieë van skaal Minder eenhede vervaardig (MOENIE inflasie aanvaar NIE.)
Direkte arbeidskoste per eenheid Toegeneem met R12 per eenheid (32%) (van R38 tot R50)	Meer oortyd gewerk a.g.v. stakings/ Ondoeltreffendheid/Swak toesig oor werkers/Surplus werkers nie doeltreffend aangestel/ ure verloor agv beurtkrag (MOENIE inflasie aanvaar NIE.)

6

3.2.4 **Bereken die gelykbreekpunt op 31 Desember 2018.**

R 264 000 ✓
300✓ – 165✓
135 twee punte

= 1 956 of 1 955 of 1955,6 eenhede ☑ Een deel korrek

4

Verduidelik of daar enige verbetering in die neigings van die produksievlak en die gelykbreekpunt van een jaar na die volgende was, of nie. Haal syfers aan.

Kommentaar oor elk ✓ ✓ syfers ✓ ✓

Produksie verminder van 7 560 – 6 000 (1 560 eenhede / 20,6%) twee punte
Die GBP verminder van 3 888 eenhede tot 1 956 eenhede (1 932/49,7%) twee punte
sien berekening hierbo

OF: Vir vier punte 6 000 – 1956
In 2018 het produksie die GBP met 4 044 eenhede oortref terwyl in 2017 het produksie die GBP met 3 672 eenhede oorskry
7 560 – 3 888

4

Die eienaar kan nie verstaan waarom hy vanjaar 'n beter wins maak nie. Verduidelik hoe dit gebeur het. Verskaf TWEE punte. Haal syfers aan.

Vergelyk GBP met produksie ✓✓ syfers ✓
Vergelyk met verkoopprys ✓ syfer ✓

Vir drie punte: sien GBP berekening hierbo

- Die onderneming maak 'n wins op meer eenhede hierdie jaar (4 044 hierdie jaar; 3 672 verlede jaar), 372 eenhede meer

Vir twee punte:

- Die verkoopprys per baadjie het toegeneem van R220 tot R300 (R80 meer per baadjie)

OF:
Vir twee punte slegs as eerste bullet nie voorsien is nie

- 'n Afname in GBP met 1 932 eenhede sien hierbo

5

TOTALE PUNTE
40

VRAAG 4

4.1

4.1.1	C ✓	Balansstaat
4.1.2	D ✓	Inkomstestaat
4.1.3	B ✓	Kontantvloeistaat
4.1.4	A ✓	Ouditverslag

4

4.2 OUDITVERSLAG

4.2.1 **Kies die korrekte woord uit dié wat tussen hakies gegee word.**

Ongekwalifiseerd ✓

Gee EEN rede.

Enige EEN geldige rede ✓✓ merk onafhanklik van antwoord hierbo

Dit is 'n goeie/skoon verslag
Die woorde: 'redelike weergawe' dui aan dat die ouditeure op geen probleme afgekom het

3

4.2.2 **Gee EEN rede waarom die Maatskappywet vereis dat publieke maatskappye deur 'n onafhanklike ouditeur geoudit moet word.**

Enige EEN geldige rede ✓ ✓ deelpunte vir onvolledige of onduidelike antwoorde

Onafhanklike mening sal voorgehou word
Skeiding tussen bestuur en eienaarskap
Belange van die aandeelhouers word beskerm
Onderneming werk met aandeelhouers se geld
Om die <u>moontlikheid van bedrog</u> op te spoor/ te verminder

Vir een punt: Voorkom/verminder bedrog

2

4.2.3 **Koerantberigte het aangedui dat Kego en Murray Vennote aan wanbestuur skuldig bevind is ten opsigte van ouditwerk wat by verskeie groot firmas gedoen is. Verduidelik hoe dit aandeelhouers van Everest Bpk. kan beïnvloed. Noem TWEE punte.**

Enige TWEE relevante punte ✓✓ ✓✓ Toekomstige aandeelhouers nie relevant tot hierdie antwoord nie
Die vraag vrae die invloed op aandeelhouers en nie die gevolge op aandelepryse ens nie

Die aandeelhouers sal nie op die ouditverslag kan staat maak nie
Die aandeelhouers sal nie ouditeure weer her-kies op die volgende AJV nie (sal ontslaan word)
Die aandeelhouers mag dalk op 'n heroudit aandring deur 'n ander betroubare ouditfirma
Die aandeelhouers mag aandring op regstappe as die oudit bedrieglik gedoen is
Bestaande aandeelhouers mag dalk van hulle aandele ontslae raak/ verkoop

4

4.3 MVVS BPK.

Vreemde items -1 maks -1
Plasing – 1 (as punte verdien elders) maks -1

4.3.1 Staat van Omvattende Inkomste (Inkomstestaat) vir die jaar geëindig 31 Maart 2019

gee metodepunt as R6 236 000 is

Verkope (10 563 280✓ + 36 720✓)	10 600 000	☑
Koste van verkope (6 236 000 + 24 000 ✓✓)	(6 260 000)	☑* #
Bruto wins verkope – kvv 7	4 340 000	☑
Bedryfsinkomste bewerking	112 000	☑*
Huurinkomste	**99 500**	
Oninbare skulde ingevorder	7 800	✓✓
Voorsiening vir oninbare skulde aansuiwering	1 600	✓✓
Wins met verkoop van bate	3 100	✓✓
Bruto bedryfsinkomste BW + BI 8	4 452 000	☑
Bedryfsuitgawes bewerking	(3 710 000)	☑*
Direkteursfooie	**1 262 100**	
Water en elektrisiteit	**218 000**	
Telefoon	**75 600**	
Ouditfooie	**104 000**	
Diverse uitgawes	**61 001**	
(13 000 drie punte) Salarisse en lone (1 280 000 ✓+ 9 100✓ + 3 900✓✓)	1 293 000	☑*
Werkgewersbydrae	318 200	✓✓
Oninbare skulde (22 300 ✓ + 8 000 ✓✓)	30 300	☑*
Verbruiksgoedere	49 800	✓✓
Versekering (79 500 ✓– 38 250 ✓✓)	41 250	☑*
Waardevermindering 156 999 drie punte 94 250 twee punte (34 999 ✓ + 80 000 ✓ + 41 800 ✓) + (92 500 ✓ + 1 750 ✓)	251 049	☑*
Handelsvoorraadtekort (364 200 ✓– 24 000☑ -334 500✓) sien kvv hierbo 28	5 700 29 700 drie punte	☑*
Bedryfswins BBI - BU	742 000	☑
Rente-inkomste Balansseersyfer; kan nie 0 wees nie, aanvaar – syfer gebaseer op bewerkings	26 000	☑
Wins voor rente-uitgawe nw voor belasting + Rente uitgawe	768 000	☑
Rente-uitgawe (1 430 200 ✓ + 304 800 ✓ – 1 658 000✓)	(77 000)	☑*
Netto wins voor belasting	**691 000**	
Inkomstebelasting ignoreer hakies	(193 480)	✓✓
Netto wins na belasting moet IB aftrek 10	497 520	☑

* een deel korrek

53

4.3.2 NOTAS TOT DIE BALANSSTAAT

Vaste/Tasbare Bates (Hakies moet getoon word om punte te verdien)

	Grond en Geboue	Voertuie	Toerusting
Drawaarde aan begin van finansiële jaar	**12 500 000**	**275 000**	**280 500**
Kosprys	**12 500 000**	**750 000**	**398 000**
Opgehoopte waardevermindering	**-**	**(475 000)**	**(117 500)**
Bewegings			
Toevoeging teen kosprys	**-**	627 000✓	-
Bateverkope teen drawaarde	**-**	-	(6 500)✓✓
Waardevermindering	**-**	sien IS (156 799)☑	**(94 250)**
Drawaarde aan einde van finansiële jaar	**12 500 000**		
Kosprys	**12 500 000**	**1 377 000**	370 000✓
Opgehoopte waardevermindering	**-**	(631 799)☑ 475 000+ wv	(190 250) ✓✓

8

Gewone aandelekapitaal

Gemagtig:		
8 000 000 aandele		
Uitgereik:		
1 200 000	**aandele in uitreik aan begin**	4 800 000 ✓
(150 000)	aandele teruggekoop (GAP: R4.00 ✓)	(600 000) ✓
850 000	aandele uitgereik gedurende jaar Balansseersyfer as een item korrek is	5 100 000 ☑
1 900 000 ✓	aandele in uitreik aan einde	9 300 000 ✓

6

OF

Uitgereik: Nota: kandidate mag dalk nie die GAP afrond na naaste sent nie: dit kan lei tot ot 'n verskille van R710 tot R790		
1 200 000	**aandele in uitreik aan begin**	4 800 000 ✓
850 000	aandele uitgereik gedurende jaar Balansseersyfer as een item korrek	5 233 500 **OF**5 235 000 ☑
(150 000)	aandele teruggekoop GAP: R4.89✓ GAP: R4,90	(733 500) **OF**(735 000) ✓
1 900 000 ✓	aandele in uitreik aan einde (4.89 of 4.90)	9 300 000 ✓

TOTALE PUNTE
80

VRAAG 5

5.1

5.1.1	Solvensie ✓
5.1.2	Likiditeit ✓
5.1.3	Opbrengs op ekwiteit ✓
5.1.4	Hefboom ✓

4

5.2 KULFI BPK.

5.2.1 BEHOUE-INKOMSTE-NOTA:

Saldo op 1 Maart 2018		141 500✓
Netto wins na belasting	293 100 x 70/30 977 000 – 293 100	683 900✓☑ Een deel korrek
Fondse gebruik vir terugkoop van aandele 60 000 ✓ x 0,96 ✓ ✓	Ignoreer hakies Een deel korrek	(57 600) ☑ Moenie 0 aanvaar nie
Gewone aandeledividende	Ignoreer hakies Een deel korrek; as int div + fin dividende	(456 800) ☑
Interim/tussentyds 1 000 000 x 25c		250 000✓☑
Finaal		206 800✓
Saldo op 28 Februarie 2019	Een deel korrek Kontroleer dat syfer vir terugkoop van aandele en GAD afgetrek is	311 000☑

12

5.2.2

Bereken: Inkomstebelasting betaal

293 100 ✓ – 11 300 ✓ – 21 800 ✓ = 260 000 ☑ Een deel korrek

aanvaar alternatiewe rangskikking van berekeninge bv tekens omgeruil hakies en/of grootboekrekening

4

Bereken: Dividende betaal

(456 800 - 206 800)
360 000 ✓ + 250 000 ☑☑ = 610 000 ☑ Een deel korrek
sien 5.2.1

Aanvaar alternatiewe rangskikking van berekeninge bv tekens omgeruil en/of grootboekrekening

4

5.2.3

Kontantgevolge van beleggingsaktiwiteite Geen besonderhede – 1 P maks	(518 600)☑ bewerking
Vaste bates aangekoop 8 775 720 ✓ + 123 600 ✓+ 111 800 ✓– 8 430 720 ✓ aanvaar alternatiewe rangskikking van berekeninge bv tekens omgeruil, hakies, grootboekrekening	(580 400) ☑ Een deel korrek Moet in hakies wees
Opbrengs met verkoop van bate	111 800 ✓
Toename in vaste deposito	(50 000)✓✓ Moet in hakies wees

9

Netto verandering in kontant en kontantekwivalente	✓ 377 700
Kontant- en kontantekwivalente (begin van jaar)	✓✓ (117 520) moet in hakies wees
Kontant- en kontantekwivalente (einde van jaar)	✓ 260 180

4

5.2.4 **Bereken: Vuurproefverhouding**

996 480 een punt – 448 000 een punt
548 480 twee punte

Een deel korrek; moet wees y:1

(288 300 ✓ + 260 180 ✓) : 553 600 ✓ = 0,99: 1 or 1 : 1 ☑

4

Bereken: Skuld-ekwiteit-verhouding

Sien 5.2.1

1 400 000 ✓ : (311 000 ☑ + 7557 600✓)
7 868 600

= 0,2 : 1 ☑ Een deel korrek; moet wees y:1 (0,17 : 1)

4

Bereken: % opbrengs op gemiddelde aandeelhouersbelang (OOAB)

Sien 5.2.1

$$\frac{683\ 900\ ☑}{½\ ✓\ (7\ 341\ 500✓ + 7\ 868\ 600\ ☑)} \times \frac{100}{1}$$

7 605 050 Sien hierbo AHB
Drie punte

= 9% ☑Een deel korrek; % teken nie nodig; kan nie Rand, sente, eenhede ens

5

5.2.5 **Die aandeelhouers is tevrede met die verbetering in die likiditeitsposisie. Haal DRIE finansiële aanwysers (met syfers) aan om die stelling te staaf.**

Drie geldige aanwysers ✓ ✓ ✓ Neiging/syfers✓ ✓ ✓

Bedryfsverhouding vermeerder van 0,7 : 1 tot 1,8 : 1
Vuurproefverhouding vermeerder van 0,4 : 1 tot 1 : 1 sien 5.2.4
Debiteure-invorderingstermyn verbeter van 39 dae tot 28 dae
krediteure betalingtydperk word nie aanvaar

6

5.2.6 **Die maatskappy het die aandelekapitaal met R840 000 en die lening met R550 000 verhoog.**

Verduidelik hoe dit die hefboom en risiko van die maatskappy beïnvloed het. Haal TWEE finansiële aanwysers aan.

TWEE geldige aanwysers✓ ✓ met syfers ✓ ✓ Kommentaar ✓

Skuld/ekwiteitsverhouding verander van 0,1 : 1 tot 0,2 : 1 sien 5.2.4
OOTKA verminder van 14,4% tot 12,9%

Die maatskappy is laag gerat (maak nie grootliks van lenings gebruik nie)
Die toename in lenings het veroorsaak dat die maatskappy negatief gerat is aangesien die rentekoers 13,5% is. Die onderneming maak nie effektief gebruik van die geleende geld om winsgewendheid te verbeter.

5

Verduidelik wat die direkteure met hierdie invloei van kontant gedoen het. Noem TWEE punte.

TWEE punte ✓ ✓ syfers ✓ ✓

Vaste bates aangekoop; 580 400 sien 5.2.3
Oortrokke rekening aangespreek; (-142 520 tot + 260 180)
Verhoog belegging met 50 000
Dividende betaal; 610 000 sien 5.2.2
Verminder krediteure saldo (227 400); meer voorraad gekoop (167 000)
Aandele teruggekoop:R540 000

4

5.2.7 **Verskaf berekeninge om die verandering in die uitbetalingskoers te toon.**

een punt
In 2018: 80/83 x 100 = 96,4% ✓✓ van VPA was versprei as dividende
OF: behou 3,6%
een punt
In 2019: 47/71 x 100 = 66,2% ✓✓ van VPA was versprei as dividende
OF: behou 33,8%

4

Gee EEN rede waarom baie aandeelhouers met die verandering in beleid tevrede was. Haal syfers aan.

Enige EEN geldige verduideliking ✓ Relevante syfers ✓

Kontantverdienste van dividende verminder met 33 sent per aandeel omdat die maatskappy geld vir kapitaalgroei terughou.
Markprys van aandele het verhoog (807c tot 840 c) waarskynlik agv hoër behoue inkomste (R141 500 tot R311 000 (sien 5.2.1)

Markprys van aandele het verhoog (807c tot 840 c) waarskynlik agv hoër NBW (816c tot 837c)

2

5.2.8 **Verduidelik hoe die terugkoop van die aandele Martha se aandeelhouding bevoordeel het. Haal syfers aan.**

Verduideliking ✓✓ syfer (berekening) ✓✓
Meerderheidsaandeelhouding moet genoem word vir twee punte
Deelpunte vir onvolledige of onduidelike antwoorde
Na die terugkoop, het sy weer meerderheidsaandeelhouer geword.
475 000/940 000 = 50,5%

4

TOTALE PUNTE
75

VRAAG 6

6.1 **Identifiseer TWEE items op die Kontantbegroting wat nie in die Geprojekteerde Inkomstestaat sal verskyn nie.**

Enige TWEE van: ✓ ✓ Items moet van Inligting A kom

Kontant van debiteure
Vaste deposito: Protea Bank
Kontantaankope van handelsvoorraad
Betalings aan krediteure
Onttrekkings

2

6.2 **(i) Bereken: Huurinkomste, Junie 2019**

9 180 x 100/108 = 8 500 ✓✓

(ii) Bereken: Vaste deposito: Protea Bank, Julie 2019

400 ✓ x 100/6 ✓ x 12 = 80 000 ☑ een deel korrek

$\frac{400 \times 12}{6\%}$

(iii) Bereken: Kontantaankope van handelsvoorraad, Julie 2019

760 000 x 60% = 456 000 ✓✓

7

6.3 **Bereken die totale aankope vir April 2019.**

$\frac{192\ 000}{40\%}$ = 480 000 ✓✓

2

6.4 **DEBITEURE-INVORDERINGSKEDULE**

	KREDIETVERKOPE	JUNIE	JULIE
MEI	**576 000**	**374 400**	
JUNIE	558 000✓✓	**159 030**	362 700 ☑☑ As 65% van kredietverkope
JULIE	**855 000**	x 30% x 95%	243 675✓✓✓ 256 500 een punt
TOTAAL		**533 430**	606 375☑*

*een deel korrek

8

6.5.1 Lewer kommentaar op die volgende (verskaf syfers):

Effek van die advertensies op verkope Lewer kommentaar op advertensie (met syfers) ✓ Lewer kommentaar op verkope (met syfers) ✓ Effek op verkope ✓ Maks een punt as geen syfers verskaf Advertensies was meer as die begroting met R28 800 (80%) Totale verkope vermeerder met R4 000 (0,6%),a.g.v. toename in kredietverkope. Effek op verkope: Die groot toename in advertensies was nie effektief nie/het nie gewenste effek op verkope gehad nie	3
Betalings aan krediteure Lewer kommentaar op krediteure ✓ syfers ✓ Krediteure is te min betaal met R75 000 (terwyl aankope toegeneem het). As hierdie neiging voortduur sal krediteure die kredietlimiete verminder, stop met die verskaffing van krediet, mag rente begin hef.	2

6.5.2

Identifiseer TWEE strategieë (behalwe advertensies) wat die onderneming gebruik het om verkoopteikens vir Mei 2019 te bereik. Haal syfers aan. TWEE strategieë ✓ ✓ syfers✓ ✓ Verhoog kredietverkope R36 000 (412 000 meer as kontantverkope) Afleweringsdienste is ingestel, R19 000 (nie begroot vir)	4
Verduidelik of dit goeie strategieë was, of nie. Verskaf EEN punt met syfers. Lewer kommentaar op invordering ✓ syfers ✓ Nie effektief nie: • Invordering van debiteure swak (onderneming sal kontantuitdagings ervaar mbt invordering van toekomstige invorderings – minder as begroot met R95 000 of 20%. • Kontantvloei probleme beïnvloed betalings aan krediteure – het R75 000 minder as begroot betaal. • Afleweringsdienste beïnvloed kontantvloei – betaal R19 000 wat nie begroot is nie • Klein verhoging in totale verkope met R4 000 **OF** Effektief: Toename in kredietverkope met R36 000 – verhoog aantal klante. Toename in verkope was R4 000 – toename in aantal klante	2

TOTALE PUNTE
30

TOTAAL: 300